

ИКОНОМИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ - ВАРНА
ФИНАНСОВО-СЧЕТОВОДЕН ФАКУЛТЕТ
КАТЕДРА „ФИНАНСИ“

Приета от ФС (протокол №/ дата):

УТВЪРЖДАВАМ:

Приета от КС (протокол №/ дата):

Декан:

(доц. д-р Христина Благойчева)

У Ч Е Б Н А   П Р О Г Р А М А

ПО ДИСЦИПЛИНАТА: „РЕГУЛИРАНЕ И НАДЗОР НА ФИНАНСОВИЯ СЕКТОР”

ЗА СПЕЦ: „Финанси“; ОКС „Бакалавър“; редовно обучение

КУРС НА ОБУЧЕНИЕ: 4; СЕМЕСТЪР: 7

ОБЩА СТУДЕНТСКА ЗАЕТОСТ: 150 ч.; в т.ч. аудиторна 45 ч.

КРЕДИТИ: 6

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА СТУДЕНТСКАТА ЗАЕТОСТ СЪГЛАСНО УЧЕБНИЯ ПЛАН

ВИД УЧЕБНИ ЗАНЯТИЯ	ОБЩО (часове)	СЕДМИЧНА НАТОВАРЕНОСТ (часове)
АУДИТОРНА ЗАЕТОСТ: т. ч. • ЛЕКЦИИ • УПРАЖНЕНИЯ (семинарни занятия/ лабораторни упражнения)	30 15	2 1
ИЗВЪНАУДИТОРНА ЗАЕТОСТ	135	-

Изготвили програмата:

1. ....
(доц. д-р Недялко Вълканов)

2. ....
(доц. д-р Любомир Георгиев)

Ръководител катедра: .....
„Финанси“ (проф. д-р Стефан Вачков)

І. АНОТАЦІЯ

Цел на дисциплината е осигуряването на познания в областта на регулациите и надзорната дейност във финансовия сектор. В лекционния курс се представят спецификите на финансовото регулиране, регулаторната инфраструктура и инструментариум. Акцентира се върху съвременните практики, свързани с тенденциите за осъществяване на макропруденциална надзорна дейност и регулиране на финансовия сектор на системно равнище. Разглеждат се глобалните регулаторни стандарти и квазирегулаторни институции и единната европейска система за финансов надзор. В отделни теми са представени съвременните измерения на саморегулацията и най-актуалните тенденции, свързани с навлизането на високите технологии в подкрепа на финансовото регулиране. В рамките на лекционния курс студентите се запознават със същността на финансовото регулиране, видовете финансови регулации и инструменти за осъществяване на надзорна дейност, компонентите на мрежата за финансова сигурност, спецификите на микро- и макропруденциалното регулиране, глобалните регулаторни стандарти, както и със съвременните предизвикателства и посоки за развитие на финансовия надзор. Дисциплината разширява знанията на студентите в сферата на финансовите регулации, обогатявайки цялостната им квалификация и експертиза, получени по време на тяхното обучение.

ІІ. ТЕМАТИЧНО СЪДЪРЖАНИЕ

№. по ред	НАИМЕНОВАНИЕ НА ТЕМИТЕ И ПОДТЕМИТЕ	БРОЙ ЧАСОВЕ		
		Л	СЗ	ЛУ
ТЕМА 1. ФИНАНСОВО РЕГУЛИРАНЕ И ИКОНОМИЧЕСКА СТАБИЛНОСТ		3	3	
1.1.	Предпоставки за регулиране на финансовия сектор			
1.2.	Същност, специфики и цели на финансовото регулиране			
1.3.	Функционална класификация на финансовите регулации			
ТЕМА 2. РЕГУЛАТОРЕН ИНСТРУМЕНТАРИУМ		3	3	
2.1.	Базисен регулаторен инструментариум			
2.2.	Специфични регулаторни дейности			
ТЕМА 3. МРЕЖА ЗА ФИНАНСОВА СИГУРНОСТ		3	2	
3.1	Централните банки като кредитори от последна инстанция			
3.3.	Системи за депозитно гарантиране			
3.4.	Механизми за потребителска защита			
ТЕМА 4. РЕГУЛАТОРНА ИНФРАСТРУКТУРА		3	3	
4.1.	Компоненти на регулаторната инфраструктура			
4.2.	Институционален дизайн			
4.3.	Подходи за регулаторно позициониране			
ТЕМА 5. НОВ ПОГЛЕД КЪМ ФИНАНСОВОТО РЕГУЛИРАНЕ		2	2	
5.1	Поуките от глобалната финансова криза (2007-2008 г.)			
5.2	Новата значимост на системния риск			
5.3	Глобални системно значими финансови институции			

ТЕМА 6. МАКРОПРУДЕНЦИАЛНО РЕГУЛИРАНЕ		2	2	
6.1.	Регулиране на микро и макроравнище			
6.2.	Същност на макропруденциалното регулиране			
6.3.	Макропруденциален регулаторен инструментариум			
ТЕМА 7. ГЛОБАЛНИ РЕГУЛАТОРНИ СТАНДАРТИ И КВАЗИРЕГУЛАТОРНИ ИНСТИТУЦИИ		2	2	
7.1.	Посткризисни регулаторни реформи в САЩ и ЕС			
7.2.	Наднационални квазирегулаторни институции			
7.3.	Глобални регулаторни стандарти за минимален капитал, ликвидност и платежоспособност			
7.4.	Други регулаторни стандарти и политики с глобално въздействие			
ТЕМА 8. ЕВРОПЕЙСКА СИСТЕМА ЗА ФИНАНСОВ НАДЗОР		3	3	
8.1	Единен надзорен механизъм в ЕС			
8.2	Европейски съвет за системен риск (ESRB)			
8.3	Европейски банков орган (ЕВА)			
8.4.	Европейския орган за застраховане и професионално пенсионно осигуряване (ЕЮРА)			
8.5.	Европейския орган за ценни книжа и пазари (ESMA)			
ТЕМА 9. САМОРЕГУЛИРАНЕ ВЪВ ФИНАНСОВИЯ СЕКТОР		3	3	
9.1	Аргументи „за“ и „против“ саморегулацията във финансовия сектор			
9.2	Саморегулаторни практики и равнища на саморегулация			
9.3	Бизнес етика и корпоративна социална отговорност			
9.4	Професионално-етични кодекси и механизми за докладване на нередности			
ТЕМА 10. ВИСОКИТЕ ТЕХНОЛОГИИ В ПОДКРЕПА НА ФИНАНСОВОТО РЕГУЛИРАНЕ		3	3	
10.1	Високотехнологични иновации в помощ на финансовото регулиране			
10.2	Коопериране с фирмите от сектора на RegTech			
10.3	Визия за високологичните регулатори (SupTech)			

III. ФОРМИ НА КОНТРОЛ:

№ по ред	ВИД И ФОРМА НА КОНТРОЛА	Брой	ИАЗ ч.
1.	Семестриален (текущ) контрол		
1.1	Семестриален тест	1	30
1.2	Изготвяне на задание за текущ контрол (казус, реферат)	1	30
Общо за семестриален контрол:		2	60
2.	Сесиен (краен) контрол		
2.1	Изпит (комбиниран тест със затворени и отворени въпроси)	1	90
Общо за сесиен контрол:		1	90
Общо за всички форми на контрол:		3	150

IV. ЛИТЕРАТУРА

Задължителна литература:

1. Вълканов, Н. (2019). Compliance в помощ на финансовото регулиране, Варна: Наука и икономика.
2. Георгиев, Л. Н. Вълканов. (2014). Финансово посредничество, Трето допълнено и преработено издание, ИК „Стено“, Варна.

Препоръчителна литература:

1. Вълканов, Н. (2018). RegTech и SupTech - високотехнологичните иновации в сферата на финансовото регулиране // Известия на Съюза на учените - Варна. Серия „Икономически науки“, бр 7, т. 2, с. 44 – 54.
2. Вълканов, Н. (2018). Тенденцията към гранулиране или новата визия за нефинансовите рискове // Известия на Съюза на учените - Варна. Серия „Икономически науки“, бр. 7, т. 2, с. 34 - 43.
3. Andenas, M., Chiun, Ir. (2013). The Foundations and Future of Financial Regulation: Governance for Responsibility.
4. Bank for International Settlements (2012). Core Principles for Effective Banking Supervision.
5. Cargill, Th. (2017). The Financial System, Financial Regulation and Central Bank Policy. Cambridge University Press.
6. Llewellyn D. (2010). Post Crisis Regulatory Strategy: A Matrix Approach. SUERF/Central Bank and Financial Services Authority of Ireland, Conference, Dublin.
7. Mishkin, Fr. (2014). The Economics of Money, Banking, and Financial Markets: Eleventh Edition. Pearson Education Limited.
8. The Oxford Handbook of Financial Regulation (2015), Edited by N. Moloney, E. Ferran and J. Payne. Oxford University Press.